№ 119 Յուլիսի 21 (Օգոստոսի 2) **1879** Յուլիսի 21 (Օգոստոսի 2) № 119

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի կէս տարվանը 6 ռուբլի

Բաժանորդագրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ

[illegible]
Тифлисъ. Редакція „Мшакъ“

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողին 2 կոպեկ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ԱՅԴ ՍԽԱԼ Է

«Մշակի» 117 համարի բանասիրական բաժնի մէջ հին բեդուինների մասին տպված յօդուածը այն միտքն էլ է յայտնում, թէ Մ. Լուսինեանի առաջադրած աշխարհի պատրաստել հոգևորականներ, որոնք աշխարհի ամեն տեղ կատարել են քարոզիչների գերը և բոլոր ուժով մաքառել են կաթոլիկ և բողոքական միսիոնարների դէմ։ «Նոյնը, ասելով է յօդուածագիրը, մեր ժամանակ այդ առաքելութիւնների բարոյական կրօնների թերութիւնները ցոյց տալու և ... համար չէ՞ որ հարկաւոր է ծանօթ լինել գրական էական մասերի հետ, իսկ կաթոլիկների դաւանական գրքերը գրված են լատիներէն և մեծ մասը չեն թարգմանված ոչ ուրիշ լեզուներով և ոչ հայերէն»։

Այդ միտքը մենք բոլորովին սխալ ենք գտնում։

Միսիոնարը, մանաւանդ ասիական տգէտ ամբոխի մէջ միսիոնար լինելու համար, բոլորովին հարկաւոր չէ բարձր գիտնական աստուածաբան լինել։ Կաթոլիկութեան կամ բողոքականութեան սխալ փաստաւորութիւնների բացատրելը պէտք է իր առջև ունենայ և մի հասարակութիւն, որ կարողանայ այս կամ այն դաւանութեան մէջ եղած նուրբ տարբերութիւնները հասկանալ, կարողանայ ըմբռնել բարձր աստուածաբանական խնդիրներ։ Նոյնը այդ անհնարին է պահանջել տգէտ ամբոխից։

Այս բողոքական աւետարանական աստուածաբան քարոզիչները այդ ձեռնարկութիւնը շատ լաւ են հասկանում և հենց որ տար են գրանում փոքր-Ասիայի պէս մի երկիր, թողնում են իրանց աստուածաբանական հմտութիւնները և աւելի գործնական միջոցների են ձեռնամուխ լինում կաւաքիչներ ապարա համար։ Նրանք շատ լաւ են հասկանում որ տգէտ, աստուածաբանական նուրբ խնդիրների մէջ ոչինչ հասկացողութիւն չունենալով, ամենաական կողմից անմիջական դրութեան մէջ գտնվող ամբոխը իրանց կողմը գրաւելու համար, անհրաժեշտ էր լինել բաժնել նրանց առաջ աստուածաբանական խնդիրներ, այլ հարկաւոր է ձեռք առել ժողովրդին հասկանալի, նրա գործնական կեանքի խնդիրներին…. Մէկին պէտք է նիւթապէս օգնել, միւսի անհրաժեշտութիւնը և փառասիրութիւնը գրգռել, հարկաւոր է այնտեղ, որտեղ ուսումնարան չը կայ, աշխատել ուսումնարան հիմնել, պէտք է աշխատել ժողովրդի առօրեայ կեանքի խնդիրներով հետաքրքրվել, տալ երկրագործական խորհուրդներ, միւսին բժշկական օգնութիւն հասցնել, երբեմն իր հիւանդ անասունի համար դեղ առփոխել, ամենքի անտեսական կեանքի բարւոքեան խելացի խորհուրդներով նպաստել…. Այդ տեսակ գործնական ձեռնարկութիւնը երբ միանում է ժողովրդը տալուած խորհուրդներից շօշափելի պտուղներ է տեսնում իր գործնական կեանքի մէջ, հարկաւոր միսիոնարը աւելի շատ կը գրաւէ, կը սրտով ընդունէ կաւաքիչներին, քան թէ բանաւոր տգէտ, աղքատ, ճնշված և ճնշված ժողովրդի առջև դաւանական խնդիրներ….

Իսկ դրա համար հարկաւոր չէ միանգամայն աստուածաբան լինել, այլ հարկաւոր է ունենալ անտեսական գիտութիւններ, բժիշկ, երկրագործութեան, բժշկականութեան և այլն։

Այն միտքը որ յօդուածագրի մեթոդով Մ. Լուսինեանի առաջարկում ասում հայ միսիոնարը կերթայ Հայաստանի մի գիւղից միւս գիւղ, աստուածաբանական վէճեր առաջացնելու բերելով թէ կաթոլիկութիւնը և բողոքականութիւնը վնասակար են և սխալ փաստաւորութեան են հիմնուած, մի և նոյն ժամանակ բացմանելով ասում տալով ամենքի միսիոնարը նոյն Հայաստանում հետևողներ կը գտնէ մէկ տեղ ուսումնարան հիմնելով, միւս տեղ մանուկներին նոր մեթոդով գրքեր պատրաստելով, գրքերի միջոցով իրանց մայրենի լեզու սովորեցնելով, մէկին մի ծանր հիւանդութիւնից բժշկելով, միւսին իր ապառաժ արտերը պարարտաց-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԻՐԱՆ

[illegible]

[illegible]

ներս մի նոր հնար ստիպելմներով, կամ՝ գիւղացուն քննութեամբ իր ձեռքերով պատրաստած մի գեղ ս-րով հա կարող է իր միակ գանձերը՝ իր եզը, իր կովը, իր գոմէշը կամ՝ ձին սեպութիւնից ազատելու....

Այն ժամանակ կը տեսնենք [illegible]

Ն. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ [illegible]

8 յուլիսի

[illegible]

ՆԱՄԱԿ [illegible]

[illegible], 28 յունիսի

[illegible]

[illegible]